

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 14 (683)

2014 m. gegužės 10 d.
Kaina 2,25 Lt
Išleista šeštadieniais

Lietuvos savivalda švenčia įstojimo į ES dešimtmetį

Per tuos metus šalis ir jos gyventojai patyrė daugybę pokyčių – ir jie akivaizdūs _____ 14–15 p.

Linkėjimus SŽ skaitytojams siunčia Šakių šokėjų liai

Romo Gurklio nuotr.

Nukentėjusi Neringa kviečia į vasarą

Paskutinėmis balandžio dienomis Vilniuje praūžė „Neringos dienos“. Neringos mero Dariaus Jasaičio mintį, kad šis nuostabus gamtos kampelis vienija Lietuvą, šįmet patvirtino didžiulis miško gaisras, kurio gesinti susirinko pajėgos iš visos šalies _____ 4–5 p.

Merų ataskaitos bendruomenėms

Praėjusieji metai buvo palankūs ir sėkmingi Druskininkams. Uostamiesčio valdžia padarė didelį įdirbį modernizuodama viešųjų paslaugų administravimą _____ 7 p.

Europa reiškia taiką. Kol kas...

Ar socialinės įtampos kurstymas savivaldybių lygmeniu – realus hibridinio kariavimo būdas? Arūno Brazausko žvilgsnis į šių dienų aktualijas _____ 19 p.

NUKENTĖJUSI NERINGA KVIEČIA Į VASARĄ

Parodoje ADVENTUR 2014 neringiškiečiai ir meras D. Jasaitis kvietė premjerą Algirdą Butkevičių ir ūkio ministrą Evaldą Gustą aplankyti juos karštą vasarą

Paskutinėmis balandžio dienomis Vilniuje pražė „Neringos dienos“. Simboliška, kad vasaros sostine pelnytai save laikančios Neringos renginiai buvo pristatyti „Neringos“ kavinėje. Neringos savivaldybės mero Dariaus Jasaičio mintį, kad šis nuostabus gamtos kampelis vienija Lietuvą, šįmet itin nemaloniū būdu patvirtino didžiulis miško gaisras, kurį gesinti susirinko pajėgos iš visos šalies.

Gaisras pasimirš, o kopų krašto kultūrinis spektras vasarą kaip vaivorykštė remsis į du ypatingus renginius. Tradicinės Žiobrinės, jau įvykusios gegužės 3 d., kasmet siūlo peno julslems: visų pirma nosiai ir gomuriui, kurie pamaltoninami gana paprastai – keptu žiobriu. Liaudies muzika ir kulinarijos džiaugsmiai šiek tiek nustumia į šoną gyvus žiobrius – kol gamta dar nebuvo išklydusi iš ritmo, Žiobrinės sutapdavo su šių žuvų nerštu.

Sklandančiuosius dvasios aukštumose vilioja kita spektro pusė – jie galės sulėkti į Thomo Manno festivalį Nidoje, kuris vyks liepos 12–19 d. Šių metų tema – „Modernybės palikimas. 100 metų po didžiojo karo“ primins Pirmojo pasaulinio karo pradžios istorinį kontekstą, to meto kultūros palikimą. Birželio 6–7 d. Neringa kviečia į vasaros sezono pradžios šventę „Benai, plaukiam į Nidą 2014“. Iš viso Neringa rengiasi pasiūlyti daugiau nei 17 tradicinių vasaros renginių.

ATGAIVINTOS ŽIOBRINĖS

„Dieviname tokias šventes“, – vaikštinėdami pievoje greita Nidos uosto po daugelio metų atgimusiomis Žiobrinėmis šeštadienį žavėjosi Neringos kurorto svečiai. Geras oras, folkloro ansamblių kuriama ypatinga nuotaika ir galimybė patiems išsikepti senoviniu būdu paruoštą žiobrį Neringos lankytojus paskatino deginimąsi kopose iškeisti į linksmybes Žiobrinėse.

Pasak šventės tradicijas pristačiusios folkloro ansamblio „Giedružė“ vadovės Audronės Buržinskienės, Žiobrinės švėsdavo visos Pamario krašto gyvenvietės. Būdavo švenčiama žiobrių neršto metu – pavasarį ir rudenį. Folkloro vadovei pritarė Nidos kultūros ir turizmo informacijos centro „Agila“ direktoriaus pavaduotoja Eglė Baltranaitė, pasakodama,

Vakaro metu Neringos savivaldybės Garbės ženklai už Neringos garsinimą buvo įteikti festivalio „Nida Jazz“ organizatoriui Leonidui Šinkarenkai, muzikui Rokui Zubovui, menininkui Sauliui Kruopiui, LRT generaliniam direktoriui Audriui Siaurusevičiui, Vilniaus rotušės ceremonimeistriui Sauliui Pilinkui ir UAB „Lemminkainen Lietuva“ Vakarų regiono direktoriui Algirdui Alūzui, kuriam padėkota ir už paramą gesinant gaisrą Neringoje

kad druska paskanintai ir svogūnais įdarytai žuviai kepant greta laužų netrūkdavo dainų, šokių ir kalbų apie žūklės sezoną.

Šį kartą Žiobrinėse pirmasis į laužą ant vytelių pamautas žuvis įsmeigė Neringos savivaldybės meras, juo pasekė būrys Neringos gyventojų ir svečių. Patiekalais iš Baltijos jūroje ir Kuršių mariose pagautų žuvų vaišino ir Nidos meno kolonija, Pervalkos bendruomenė, kurorto maitinimo įstaigos.

Žiobrinėse netrūko ir pramogų – vaikai spalvino žuveles, vėliau savo kūriniais puošė šventės teritoriją. Darbštuoliai lipdė žuveles iš molio, neringiškės demonstravo, kaip mezgami tinklai. Rankų taiklumą, akies žviturumą ir minties greitumą buvo galima pasitikrinti įvairių rungčių ir atrakcijų metu. Koncertavo kurorto kapelos, svečiai iš Kretingos ir Klaipėdos.

„ŠVYTURIO“ PARAMA KURŠIŲ NERIJAI

Klaipėdos aludariai inicijuoja paramos kampaniją, skirtą Kuršių nerijos mišką nusiaubusio gaisro likvidavimui. Pirmąją paramą – 30 tūkst. Lt – „Švyturys“ nukentėjusių miško kvartalų tvarkymo pirmiesiems darbams skiria nedelsdamas, o iki metų pabaigos įsipareigoja pervesti po 5 centus nuo kiekvieno parduoto „Memelbrau“ alaus butelio. Taip tikimasi surinkti dar mažiausiai 20 tūkst. Lt. Įmonės darbuotojai pasirenę dalyvauti miško tvarkymo talkose, suteikti kitą paramą Neringos miškininkams.

Tokie susitarimai priimti mero D. Jasaičio ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ generalinio direktoriaus Rolando Viršilo susitikime. Apertartas ir gaisro Kuršių nerijos nacionaliniame parke pasekmės bei parama, reikalinga gamtai atkurti. Taip pat svarstyta, kaip Klaipėdos miesto verslo ir bendruomenės atstovai galėtų prisidėti prie Kuršių neriją nuniokojusio gaisro pasekmių likvidavimo ir jos atgaivinimo.

„Švyturio – Utenos alaus“ darbuotojai įsipareigojo prireikus ne tik surengti talką gaisravietės vietoje, bet ir pakviesti prisijungti visus Klaipėdos ir Neringos įmonių atstovus. Įmonė į gaisrą reagavo nedelsdama – gavę žinią apie degantį mišką daryklos darbuotojai gaisrininkams iš karto pristatė beveik 150 l geriamojo vandens.

„Mus, kaip ir visus klaipėdiškius, sukrėtė ši nelaimė, todėl nedvejodami nusprendėme prisidėti prie atkūrimo darbų organizavimo. Talkos metu darysime tai, ką patars miškininkai. Norime pasikonsultuoti su specialistais, kad Kuršių nerija būtų atkuriamą

subalansuotai ir harmoningai“, – sakė UAB „Švyturys – Utenos alus“ vadovas R. Viršilas.

Pasak Kuršių nerijos nacionalinio parko direktorės Aušros Feser, parama dabar praverstų „nežmoniškai“: „Šiuo metu dar vyksta nuostolių tikslinimo darbai, reikalingi visai patirtai žalai įvertinti. Planuojama, jog jau rudenį bus pradėdami tvarkymo darbai.“

2006 metais Smiltynės mišką nusiaubus gaisrui, „Švyturys“ ir LRT inicijavo labdaros akciją ir koncertą „Atgaivinkime Smiltynę“, kurios dėka miško atkūrimui buvo surinkta daugiau kaip 100 tūkst. Lt. Tą kartą „Švyturys – Utenos alus“ miško atkūrimui skyrė 30 tūkst. Lt, Lietuvos radijas ir televizija – 10 tūkst. Lt, už kuriuos Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija įsigijo mineralizuotų juostų suarimui bei miško darbams skirtą traktorių ir kitos įrangos. Tada kartu su LRT televizijos žmonėmis „Švyturio“ darbuotojai išdegusiuose plotuose vietoj kalnapušių pasodino kelis tūkstančius berželių ir pušelių. Po gaisro Smiltynėje per kelerius metus atkurta per 50 ha miško.

Šį kartą Kuršių nerijoje iš viso nukentėjo beveik 130 ha miško.

NERINGOS SAVIVALDYBĖS PADĖKA

Balandžio 25-ąją, apie vidurdienį, Kuršių nerijos nacionaliniame parke kilo didžiulis gaisras, kurio metu išdegė per 130 ha miško. Dar didesnių nuostolių pavyko išvengti operatyvaus reagavimo, tinkamo situacijos įvertinimo ir sumanaus įvairių institucijų bendradarbiavimo dėka.

Neringos savivaldybė reiškia padėką prie gaisro gesinimo darbų koordinavimo prisidėjusiam vidaus reikalų ministrui Dailiui Alfonsui Barakauskiui. Ypatingą padėką reiškiamo į Neringą atvykusiai Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento Mobilieji pajėgų koordinavimo grupei, Klaipėdos apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai ir Klaipėdos, Neringos, Palangos, Kretingos, Gargždų priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms, Neringos savivaldybės Juodkrantės ugniagesių komandai. Taip pat į pagalbą atskubėjusiems kitų šalies miestų ugniagesiams. Stabdant ugnies plitimą svarbus buvo ir Krašto apsaugos ministerijos, kariškių, Klaipėdos regiono urėdijų, Valstybinės sienos apsaugos tarnybos indėlis. Gesinant gaisrą ypač vertinga buvo UAB „Lemminkainen Lietuva“ ištiesta pagalbos ranka. Ne mažiau svarbus ir pusiasalio miškų specifškumą geriausiai išmanančių Kuršių nerijos nacionalinio parko direktorės darbuotojų indėlis.

Už supratingumą ir paramą dėkojame Neringos kavinėms „Kuršis“, „Pamario takas“, restoranui „Juodasis kalnas“, viešbučiui „Nidos Smiltė“.

Neringos savivaldybė reiškia nuoširdžią padėką visiems, dirbusiems pavojingomis ir ekstremaliomis sąlygomis. Dėkojame Jums už drąsą, pasiaukojimą, neskaičiuojamas darbo valandas ir geranorišką bendradarbiavimą.

Sandros Vaišvilaitės ir SŽ inf.

PRAĖJUSIEJI METAI BUVO PALANKŪS DRUSKININKAMS Agnė Petrauskaitė

Balandžio 30 d. sušaukta Druskininkų savivaldybės tarybos posėdyje pritarta savivaldybės mero, mero pavaduotojo, taip pat administracijos direktorės bei kitų biudžetinių įstaigų vadovų praėjusių metų veiklos ataskaitoms, svarstyti kiti klausimai.

Meras Ričardas Malinauskas, posėdyje pristatęs 2013-ųjų veiklos ataskaitą, praėjusius metus apibendrino kaip palankius ir sėkmingus Druskininkams, nors ir sudėtingus atsakingų sprendimų priėmimo atžvilgiu. „Didėjantys turistų srautai, smulkiojo ir vidutinio verslo plėtra, sumažėję gyventojų nedarbas ir šilumos kainos, duris atvėrę nauji bendruomenei reikšmingi objektai – Jaunimo užimtumo centras, Viečiūnų bendruomenės namai, miesto muziejus ir kiti – aki-

vaizdžiai rodo, kad Druskininkai vystosi teisinga linkme. Noriu padėkoti visiems, kurie kūrė, dirbo ir nuveikė kažką, kad Druskininkų kurortas toliau augtų. Tai mūsų bendro darbo rezultatas. Kiekvienas tarybos narys, pritariantis naudingam mūsų bendruomenei projektui, kiekvienas administracijos darbuotojas, atsakingai dirbantis savo darbą, kiekvienas bendruomenės narys, kuris kuria – prisideda prie Druskininkų gerovės“, – posėdyje kalbėjo meras.

„Tenka apgailestauti, kad valstybės biudžetas, pamažėjęs 2009 ir 2010 metais, turi stabilų augimą, kai tuo tarpu visos Lietuvos savivaldybės, deja, kol kas dar gyvena visiško krizinio laikotarpio metais. Druskininkų savivaldybės administracijai tenka ypač sunki užduotis formuojant biudžetą, administracijos darbuotojai eina nemokamų atostogų taupant bendras savivaldybės lėšas“, – sakė meras.

„Noriu pasidžiaugti Druskininkų savivaldybės ir privataus verslo bendradarbiavimu. Per 2007–2013 m. ES finansinį laikotarpį iš viso buvo pateiktos 75 paraiškos, iš kurių 39 – privataus verslo, o 36 – Druskininkų savivaldybės administracijos. Visi šie projektai yra gavę ES finansavimą ir bendra jų suma – 234 milijonai litų“, – sakė meras.

Meras taip pat pasidžiaugė, kad 2013-aisias, po daugelio įtempto darbo metų ir ieškant geriausių sprendimų, kaip pereiti nuo išbrangusių gamtinių dujų prie šildymo biokuru, Druskininkuose atidaryta nauja biokuro katilinė.

„Rezultatai jau apčiuopiami. Ne tik pastatyta nauja biokuro katilinė, bet ir sumažėjo šildymo kainos gyventojams. Dar didesnis džiaugsmas, kad šiandien mes jau esame gavę dar 6 milijonus litų antro biokuro katilo statybai. 2015 metų viduryje, padarius šias investicijas ir išsprendus gamtinių dujų klausimą, Druskininkų savivaldybės šilumos tarifas turėtų būti pigiausių Lietuvoje dešimtuke“, – džiaugėsi meras.

Druskininkų savivaldybė yra viena aktyviausių Lietuvoje įgyvendinant daugiabučių namų atnaujinimo programą. Iš viso parengti 84 daugiabučių namų atnaujinimui reikalingi energetinio naudingumo sertifikatai, iš jų 45 parengė Druskininkų savivaldybės administracija, 39 – butų ūkis. Per artimiausius metus planuojama iš viso atnaujinti 75 Druskininkų savivaldybės daugiabučius namus.

V. GRUBLIAUSKO ATASKAITOJE – REFORMŲ APŽVALGA Andrius Juškevičius

Klaipėdos meras Vytautas Grubliauskas trečiuosius savo kadencijos metus apibendrino kaip reformų ir kovos už uostamiesčio ambicijas laikotarpį.

Klaipėdos, kaip vieno iš pirmaujančių šalies miestų, siekis įgyti atitinkamus gyvenimo kokybės atributus mainais į sėkmingai įgyvendinamus nacionalinės reikšmės projektus, komandinis miesto savivaldybės tarybos ir administracijos darbas, pasak mero, yra palankūs ženklai, pranešantys apie visapusišką uostamiesčio augimą. Nesivaikydama populiarumo uostamiesčio politinė valdžia pernai padarė didelį įdirbį modernizuodama viešųjų paslaugų administravimą. Realizuojant racionalų požiūrį į švietimo paslaugų kokybę ir demografinius pokyčius, vykdoma Klaipėdos bendrojo lavinimo mokyklų tinklo pertvarka, įdiegtas centralizuotas vaikų priėmimas į

darželius. Atlikta Klaipėdos biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos centralizacija per metus padės sutaupyti 2–3,2 mln. Lt kitiems sektorių poreikiams.

Reformos, be kita ko, palietė sporto sektorį: buvo sudarytas iš biudžeto finansuojamų sporto šakų sąrašas, įdiegtas vadinamojo sportininko krepšelio modelis, įkurtos buriavimo ir lengvosios atletikos mokyklos, sudarytos sąlygos skaidriam profesionalių sporto klubų rėmimui.

Ekonominiu produktyvumu tik Vilniui nusileidžiantis uostamiestis pernai džiaugėsi rekordinėmis investicijomis į miesto ir uosto infrastruktūrą, mažėjančiu nedarbu. Politinei uostamiesčio valdžiai pavyksta įgyvendinti kadencijos pradžioje užsibrėžtus tikslus ir nuosekliai mažinti komunalinius mokesčius, viešojo transporto bei kitokių viešųjų paslaugų kainas. Klaipėdoje mažiausios vandens ir nuotekų tvarkymo kainos Lietuvoje. Uostamiestis gali pasigirti ir didžiausiu šilumos kainos mažėjimo rodikliu Lietuvoje – centralizuoto šildymo kaina per pastaruosius metus sumažėjo net 30 proc.

Meras aktyviai garsino uostamiesčio vardą regione ir užsienyje: V. Grubliauskas pernai atstovavo Klaipėdai 36 oficialiuose susitikimuose su užsienio partneriais, buvo vienas Lietuvos didžiųjų miestų merų forumo, pernai startavusio Klaipėdoje, iniciatorių, tapo Klaipėdos regiono plėtros tarybos pirmininku ir euroregiono „Baltija“ viceprezidentu, o šiemet – pastarosios tarptautinės organizacijos prezidentu.

Gerą kryptį iliustruoja ir išoriniai vertinimai – Klaipėda trečiuosius metus iš eilės pripažinta geriausiai valdoma savivaldybe Lietuvos asociacijos rinkos instituto sudaromame savivaldybių indekse, pelnė Lietuvos savivaldybių asociacijos „Aukštinės krivulės“ apdovanojimą, džiaugėsi ir puikiais tarptautinės ekonomikos žiniasklaidos atsiliepimais, o V. Grubliauskas užėmė 2-ąją vietą geriausiai dirbančių šalies merų reitinge.

„Klaipėdos miestas ir jo sėkmė plačiaja šio žodžio prasme ne tik simbolizuoja visos Lietuvos valstybės klestėjimą, bet yra ir vienas rimčiausių jo garantų. Esu linkęs teigti, kad nė vienas kitas miestas valstybėje neturi tokios strateginės reikšmės šaliai, kaip mūsų uostamiestis, ypač optimistiškai žvelgiant į šiemet pradėsiantį veikti Suskystintųjų gamtinių dujų terminalą, – sakė meras. Viliamasi, kad Klaipėdos įdirbis užtikrins miestui lygiaverčio partnerio padėtį derbose su centrine valdžia dėl jos prisimtumų įsipareigojimų.“

LIETUVOS SAVIVALDA ŠVENČIA ĮSTOJIMO Į ES DEŠIMTMEČĮ

PAGĖGIAI

PAGĖGIŲ BIBLIOTEKOJE – SUSITIKIMAS SU REMIGIJUMI MOTUZU

Elena Stankevičienė

Į Pagėgių biblioteką atskubėję pagėgiškiai susitiko su ambasadoriumi, LR Vyriausybės kanclerio pavaduotoju Europos Sąjungos (ES) reikalams Remigijumi Motuzu (**nuotr. dešinėje**). Šio renginio iniciatorė, Tauragės „Europe Direct“ informacijos centro vadovė Išvalda Aleknienė, dalijosi mintimis apie bibliotekoje eksponuojamos fotografijos darbų parodos kelią per Lietuvos bibliotekas, bendruomenes, džiaugėsi gražiu Centro ir Pagėgių bibliotekos bendradarbiavimu. Susitikime ambasadorius R. Motuzas susirinkusiesiems pasakojo apie Lietuvos narystės Europos Sąjungoje dešimtmetį, šios narystės privalumus ir lūkesčius, apie pirmąjį Lietuvos pirmininkavimą ES Tarybai, iššūkius, su kuriais mūsų šalis puikiai susidorojo. „Nėra mažų valstybių pasaulyje, tai įrodė mūsų šalis, kuri pirmininkavimo metu sugebėjo inicijuoti visai ES svarbius sprendimus, surengti kelis šimtus aukščiausio lygio susitikimų ir renginių Lietuvoje, Strasbūre, Briuselyje, Liuksemburge, priimti užsienio delegacijas savo šalies institucijose. Esame visaverčiai ir visateisiai ES piliečiai, kurie galime naudotis visais šios sąjungos teikiama privalumais – keliauti be vizų, mokytis pasaulio reitingų viršūnėse esančiuose universitetuose, dirbti pasirinktoje ES šalyje.“ Svečias pristatė bibliotekoje eksponuojamą fotografijos darbų parodą „Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukščiausio lygio susitikimų akimirkos“, kurioje 40 nuotraukų, užfiksuosiančių ne tik aukštų pareigūnų susitikimų akimirkas, bet ir netikėtą rakursu atspindinčių Lietuvos prisistatymą Europai pirmininkavimo metu. Diplomatas ir politikas pasakojo apie metus, praleistus einant ambasadoriaus pareigas Švedijos Karalystėje,

atsakė į žiūrovų klausimus, gausiai susirinkusiems gimnazistams įteikė suvenyrų. R. Motuzas pasidžiaugė gražia Pagėgių viešąja biblioteka, jos skaitytojams dovanojo savo knygą „Lietuvos diplomatinis atstovavimas Švedijoje“, kuri autoriaus skiriama Lietuvos Respublikos ir Švedijos Karalystės diplomatinių santykių atkūrimo 20-mečiui, paliko gražius palinkėjimus krašto žmonėms ir bibliotekos Svečių knygoje, fotografavosi su renginio dalyviais. Šį susitikimą surengė Lietuvos užsienio reikalų ministerija ir Tauragės „Europe Direct“ informacijos centras.

DRUSKININKAI

IŠKILMINGAI PAKELTA ES VĒLIAVA

Ramunė Šeštokienė

Lietuvos įstojimo į ES datos išvakarėse prie Druskininkų savivaldybės administracinio pastato iškilmingai pakelta ES vėliava, Lietuvos narystės ES dešimtmečio proga druskininkiečius pasveikino Druskininkų savivaldybės meras Ričardas Malinauskas. Europos Sąjungos simbolių – vėliavos ir himno pagerbimas – pirmasis akcentas mūsų mieste minint narystės dešimtmetį. Druskininkiečiai dalyvavo ir kituose gegužės 1-ąją švenčiamai sukakčiai paminėti skirtuose renginiuose – Jaunimo užimtumo centre vykusioje meninėje akcijoje „Padovanok Europai šypseną“, lankėsi viešojoje bibliotekoje eksponuojamoje leidinių parodoje „Lietuva Europoje“ ir kt.

KUPIŠKIS

„JUDANTI EUROPA“ IR „TAUTŲ KULTŪRA GYVAI“

Miglė Savukaitė

Kupiškio rajono savivaldybė, kultūros centras ir mokyklos įstaigos jau balandžio 30 d. pradėjo minėti Lietuvos įstojimo į ES dešimtmetį. Centrinėje miesto aikštėje rajono ugdymo įstaigos pristatė dviračių instaliacijas „Judanti Europa“, programoje „Tautų kultūra gyvai“ buvo galima susipažinti su Europos šalių kultūra ir tradicijomis, mažiausiems Kupiškio piliečiams buvo siūloma spalvinti ES žemėlapi, rajono jaunuomenė koncertavo, buvo pristatomas projektas „Kūrybinės partnerystės“ ir surengta akcija „Gerumo diena“. Gegužės 1 d. per patį vidurdienį Lauryno Stuokos-Gucevičiaus aikštėje žiūrovų laukė muzikinė staigmena, o gegužės 9 d. Kultūros centro Vitražų salėje rajono meras Jonas Jarutis surengė konferenciją „Dešimtmetis Europos Sąjungoje: pokyčiai mumyse ir aplink mus“.

ŠVENČIONYS

ES DEŠIMTMEČIŲ ŠVENTĖ JAUNIMAS

Irena Pauliukevičienė

Švenčionėliuose Lietuvos narystės Europos Sąjungoje dešimtmečiui paminėti vyko simbolinis 5 km bėgimas Švenčionėlių miesto gatvėmis „Atgaivinkime Švenčionėlių hipodromą“. Į bėgimą užsiregistravo beveik 100 švenčionėliškių ir miesto svečių. Smagu, kad dauguma dalyvių įveikė visą 5 km nuotolį. Rėmėjų dovanomis, prizais, specialiais apdovanojimais ir padėkomis buvo apdovanoti visi bėgimo dalyviai ir organizatoriai. Šiuo bėgimu jaunimas atkreipė visuomenės dėmesį į visuomeninės paskirties objektą, garsėjusį žirgų lenktynėmis. Jį rengiamasi sutvarkyti ir pritaikyti aktyviems miestiečių užsiėmimams pasitelkus ES projektų lėšas. Sveikindamas bėgimo dalyvius rajono meras Vytautas Vigelis pažymėjo, kad darbai jau pradėti ir jau dabar atliekami buvusio hipodromo žemės sklypo kadas-triniai matavimai.

Lietuvos narystės Europos Sąjungoje dešimtmečiui paminėti skirtus renginius organizavo Švenčionių ir Švenčionėlių miestų kultūros centrai, Švenčionių jaunimo reikalų taryba.

LAZDIJAI

VRM MINISTRAS:

POKYČIAI AKIVAIZDŪS

Neringa Milašiūtė

Gegužės 1 d. vidaus reikalų ministras Dailis Alfonsas Barauskas dalyvavo VSAT Lazdijų rinktinės surengtame dviračių žygio, skirto Lietuvos narystės Europos Sąjungoje dešimtosioms metinėms paminėti, atidaryme. Europos dienos proga pasieniečių organizuoto 10-ojo tarptautinio žygio dviračiais 55 kilometrų maršutas driekėsi Lietuvos ir Lenkijos keliais. Daugiau kaip 500 dviratininkų startavo iš Lazdijų Nepriklausomybės aikštės. Juos išlydėdamas ministras D. A. Barauskas sakė: „Per tuos metus šalis ir jos gyventojai patyrė daugybę pokyčių – ir jie akivaizdūs. Kaip politikas, atsakingas už regionų plėtros politiką, daug važinėju po Lietuvą ir matau atnaujintas mokyklas, ligonines ir poliklinikas, socialinės globos centrus, teismus, miestų aikštes ir erdves, modernias biblio-

tekas, savivaldybių ir seniūnijų administracinius pastatus. ES parama viešojo saugumo srityje taip pat gerokai sustiprino mūsų technologines ir organizacines galimybes užtikrinti veiksmingą išorės sienų kontrolę, sumažinti kontrabandos iš Rytų srautą.“ Į kelionę išsiruošusiems dviratininkams ministras išdalijo 500 saugos atšvaitų. Vėliau Lazdijų savivaldybėje įvyko ministro susitikimas su rajono meru Artūru Margeliu, tarybos nariais ir administracijos darbuotojais. Susitikime buvo aptarti klausimai, susiję su viešuoju saugumu ir regionine politika.

Diena, kai tapome ES nare

Prieš dešimt metų daugelyje savivaldybių vyko šventės, renginiai, tarybų posėdžiai, skirti įstojimui į ES.

- **Anykščiuose** švenčiant narystę ES vyko iškilminga medinės pilies statybų pradžios ceremonija ant Vorutos piliakalnio.

- **Kaunas** narystę ES įamžino Vienybės aikštėje bendru valsu.

- **Biržų** savivaldybė gyventojus sukvietė į masinį bėgimą miesto gatvėmis.

- **Panevėžio rajono** Vaikų muzikos mokykla Lietuvos priėmimą į ES paminėjo visą mėnesį vykusiu vaikų ir jaunimo festivaliu „Skambėk, jaunyste“.

- **Švenčionyse** visą mėnesį vykusius renginius, skirtus šalies įstojimui į ES paminėti, vainikavo šventė „Mes europiečiai“.

- **Vilniuje** į Katedros ir Europos aikštėse vykusius šventinius koncertus, skirtus ES narystei paminėti, susirinko apie 20 tūkst. vilniečių ir sostinės svečių.

- Iškilmingai narystę ES buvo paminėta geografiniame Europos centre – **Vilniaus r. Girijos kaime**. Čia atidengta kolona su 12 žvaigždučių karūna.

- **Naujojoje Akmenėje** Europos dienos proga buvo pasodinta dešimt iš Vokietijos atvežtų ūgtelėjusių ažuoliukų.

- **Utenoje** „Saulės“ ir Duniškio gimnazijų moksleiviai surengė savaitę vykusias Europos dienas. Jų metu lankėsi italų, lenkų, rumunų, bulgarų, ispanų delegacijos – švietimo įstaigų darbuotojai ir moksleiviai.

Tą dieną į klausimą, koks gyvenimas bus ES, **Molėtų** krašto savivaldybininkai SŽ redakcijai kalbėjo taip: „Keisdami keičiamės. Žadama didelė parama, bet ant lėkštutės jos niekas neatneš...“

LSA prezidentas Ričardas Malinauskas, sveikindamas kolegas savivaldybininkus, atvertusius naują puslapį savivaldos istorijoje, pabrėžė: „ES šeimą papildžiusių savivaldybių laukia nauji iššūkiai ir darbai. Tikiu, kad juos sėkmingai galėsime atlikti dirbdami kartu, dalydamiesi patirtimi.“

EUROPA REIŠKIA TAIKĄ. KOL KAS...

Arūnas Brazauskas

Gegužės 9-oji daugelio atmintyje siejasi su Antrojo pasaulinio karo pabaiga. Anksčiau SSRS, dabar Rusijoje ta diena minima kaip pergalės prieš nacistinę Vokietiją diena – mat 1945 m. gegužės 8-ąją 23 val. 01 min. Vidurio Europoje nutraukta ugnis pagal Vokietijos kapituliacijos aktą. Maskvoje tuomet buvo gegužės 9-oji.

BE VIENYBĖS – KARAS

Praėjus penkeriems metams nuo karo pabaigos Prancūzijos užsienio reikalų ministras Robertas Schumanas pabandė šiai datai suteikti ne karo, o taikos prasmę. 1950 m. gegužės 9-ąją jis paskelbė deklaraciją – oficialų Prancūzijos vyriausybės pasiūlymą, kuriame iškelta Europos šalių bendrijos idėja.

„Europos negalima sukurti vienu mostu arba pagal vienintelį planą. Ji bus sukurta pasiekus konkrečių laimėjimų, kurie pirmiausia sudarys sąlygas atsirasti tikram solidarumui“, – rašyta deklaracijoje.

Gegužės 9-oji, Vokietijos kapituliacijos diena, pasirinkta neatsitiktinai. Rašoma apie Vokietijos ir Prancūzijos susitaikymą: „Norint suartinti Europos tautas, reikia panaikinti nuo amžių tarp Prancūzijos ir Vokietijos egzistuojančias priešybes. Kad ir kokie būtų veiksmai, visų pirma jie turi būti susiję su šiomis dviem valstybėmis.“ Karo priežastys nurodytos lakoniškai: „Nesukūrus vieningos Europos kilo karas.“ Taika turi remtis bendru interesu – deklaracijoje siūloma suvienyti tų šalių anglis ir plieno pramonę.

Einant septintam dešimtmėčiui nuo R. Schumano deklaracijos paskelbimo galime džiaugtis taikus bendradarbiavimo vaisiais. Iki šių metų dramatiškų įvykių Ukrainoje atrodė, kad karas Europoje neįmanomas. Vis dar iš šalies stebėdami agresyvius Rusijos veiksmus Ukrainos atžvilgiu, turime pripažinti, kad karą gali sukelti bandymas Europos sieną perkelti toliau į Rytus.

NAUJOS „TAISYKLĖS“ – JOKIŲ TAISYKLIŲ

Vienas iš Ukrainos krizės etapų – pernai lapkritį Vilniuje vykęs Europos Sąjungos viršūnių susitikimas. Tada Ukrainos prezidentui Viktorui Janukovičiui atsisakius pasirašyti asociacijos su ES sutartį, Ukrainoje prasidėjo masinės demonstracijos. Įvykiai plito lyg gaisras: Kijevo Maidanas, smurtas prieš demonstrantus, V. Janukovičiaus nuvertimas, Krymo okupacija ir aneksija, separatizmo plitimas pietryčių Ukrainoje, tragiški įvykiai Odesoje.

Politikai, žurnalistai, eiliniai piliečiai bando suprasti Rusijos prezidento Vladimiro Putino motyvus. Vardijamos įvairiausios priežastys – nuo racionalių apskaičiavimų iki didybės manijos. Ar Rusijos vadovas tikrai siekia atplėšti tas Ukrainos sritis, kuriose sutelkta karinė pramonė, ar jam sapnuojasi pergalingas Rusijos imperijos žygis į Vakarų – jis laužo ne vien tarptautinę teisę, bet ir neigia taikos dvasią, sklindančią iš R. Schumano deklaracijos.

Taikos Europoje pamatas – teritorinių pretenzijų atsisakymas. Pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui vienas diplomatas pasakė, kad Versalio taikos sutartyje jis mato bent tuzino naujų karų užuomazgas. Po Antrojo pasaulinio karo galimų konfliktų skaičius Europoje gal nesumažėjo, tačiau žemynas buvo padalintas į priešiškus blokus – galimo branduolinio karo akivaizdoje buvo slopinami mažesni vietiniai konfliktai.

ES ir NATO narės iš principo atsisakė tarpusavio sienų keitimo karu. Siekiama užtikrinti po įvairias valstybes išsibarsčiusių tautinių mažumų teises. Bendrijoje, kurioje įtvirtintas laisvas kapitalo ir darbo jėgos judėjimas, valstybių sienos tampa mažareikšmės.

VEIKIMAS „PAŽEME“

Rusijos veiksmai kol kas nėra tiesioginė karinė agresija. Tai grasinimas karu, kuris derinamas su diversijomis. Šios vyksta įtraukiant civilius. Iš neramumų apimtų Ukrainos Donecko ir Lugansko sričių ateina žinios apie negausias civilių grupes, kurios grobia pastatus, trukdo veikti Ukrainos kariuomenei ir padeda nežinia iš kur atsirusiems ginkluotiems separatistams.

Kita vertus, pagal veikiančius Ukrainos įstatymus įkurtos teritorinės gyventojų bendruomenės – gromados – neramumų apimtose vietose raginamos palaikyti šalies vienybę.

Galbūt, kada nors rašant dabartinio separatizmo Ukrainoje istoriją, bus pažymėta, kad kariautas vadinamasis hibridinis karas, kuriame labai svarbus veikimas žemiausiu teritoriniu lygmeniu. Reikia imituoti gyventojų pritarimą separatistams arba netgi realiai nuteikti juos prieš centrinę valdžią. Vaizdžiai kalbant, veikiama „pažeme“.

Nežinia, ar Lietuva kada nors patirs tokį keistą atpuolį. Jei patirs, nesistebėkime, kad kažkas labai domėsis kokio nors regiono gyventojų materialine padėtimi, nuotaikomis, agituos bedarbius ir vadinamuosius asocialius asmenis – visus tuos, kurie gali būti kuo nors nepatenkinti. Socialinės įtampos kurstymas savivaldybių lygmeniu – visiškai realus hibridinio kariavimo būdas.

